

Μέγας Βασίλειος, ο αληθινός ησυχαστής, ο εμπνευσμένος ποιμένας και ο εμπειρικός θεολόγος (Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

[/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Αγαπητοί αδελφοί!

Η πρώτη Ιανουαρίου είναι αφιερωμένη από την Εκκλησία στο γεγονός της Περιτομής του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, όταν ο Χριστός οκτώ ημέρες από την γέννησή Του δέχθηκε από άκρα ταπείνωση την περιτομή την οποία Αυτός ο ίδιος θέσπισε στην Παλαιά Διαθήκη. Όμως, η ημέρα αυτή, που είναι η πρώτη ημέρα του πολιτικού έτους, είναι αφιερωμένη και στον Μέγα Βασίλειο, Αρχιεπίσκοπο Καισαρείας της Καππαδοκίας, ο οποίος κοιμήθηκε αυτήν την ημέρα το έτος 379 μ.Χ. Έτσι, θα γίνη μια μικρή αναφορά στον μεγάλο αυτόν Οικουμενικό διδάσκαλο και Πατέρα της Εκκλησίας.

Οι περισσότεροι έχουν ακούσει από το Σχολείο τις σημαντικές σπουδές που έκανε ο Μέγας Βασίλειος στην Αθήνα, κατά τις οποίες απέκτησε όλη την γνώση και την σοφία της εποχής εκείνης. Όμως, πρέπει να μη μένουμε μόνον σε αυτές τις γνώσεις, αλλά να τον παρακολουθήσουμε στην μετέπειτα εκκλησιαστική του πορεία.

Κατ' αρχάς, ο Μέγας Βασίλειος μετά την επιστροφή του στην Καισάρεια βαπτίσθηκε Χριστιανός, γιατί μέχρι τότε ήταν κατηχούμενος, και αμέσως επιδόθηκε στην αναζήτηση αληθινών μοναχών που να εφαρμόζουν τις ευαγγελικές εντολές. Έκανε ένα κοπιαστικό ταξίδι σε κέντρα μοναχικού βίου, με τα μέσα της εποχής εκείνης για να γνωρίσει μοναχούς που να έχουν πνευματικές εμπειρίες. Πήγε στην Αλεξάνδρεια και σε άλλα μέρη της Αιγύπτου, στην Παλαιστίνη, στην Κοίλη Συρία και έφθασε μέχρι την Μεσοποταμία. Σε όλα αυτά τα μέρη αναπτύχθηκε και καλλιεργήθηκε ο ασκητικός και αναχωρητικός βίος, και εκεί συνάντησε πολλούς πνευματικούς αδελφούς που ζούσαν ασκητικά. Αυτό το ταξίδι σε κέντρα μοναχικής ζωής πρέπει να κράτησε πολλούς μήνες.

Στην συνέχεια επανήλθε στην Καισάρεια και αποσύρθηκε στον Πόντο, κοντά στον Ίρι ποταμό, όπου στην αρχή μόνος του και έπειτα μαζί με τον φίλο του άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο, έζησε την ερημική ζωή, την απόλυτη ησυχία, και γεύθηκε τους γλυκείς καρπούς της ερήμου.

Από τις επιστολές που έστειλε στον άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο και από άλλα κείμενά του φαίνεται ότι στην έρημο απέκτησε μεγάλες εμπειρίες της ησυχαστικής ζωής, αναδείχθηκε ένας αληθινός εμπειρικός θεολόγος.

Μετά από ικανή πνευματική πείρα κλήθηκε να υπηρετήσει την Εκκλησία ως Πρεσβύτερος και αργότερα ως Μητροπολίτης Καισαρείας του Πόντου. Η ασκητική του ζωή τον έκανε να είναι σοβαρός, πράγμα που μερικοί το θεώρησαν ως υπεροψία. Πάντως, η ποιμαντική του δραστηριότητα με τις ομιλίες του, τις

Λειτουργίες, την φιλανθρωπική δράση του, τον ανέδειξαν ως έναν πραγματικό ποιμένα της Εκκλησίας του Χριστού, παρά το εύθραυστον της σωματικής του υγείας. Έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για την κατάρτιση αξίων συνεργατών του σε όλη αυτήν την ποιμαντική δραστηριότητα.

Αποδείχθηκε ένας λαμπρός πνευματικός πατέρας και αληθινός ποιμήν της Εκκλησίας της Καισαρείας, καταβάλλοντας σημαντικές προσπάθειες για την ανάδειξη καλών Επισκόπων, μεταξύ των οποίων ήταν ο φίλος του άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο αδελφός του άγιος Γρηγόριος Νύσσης.

Η σοβαρή αυτή προετοιμασία του τον κατέστησε και μεγάλο θεολόγο στην Εκκλησία του Χριστού. Την περίοδο εκείνη στην οποία ήταν Επίσκοπος Καισαρείας της Καππαδοκίας γινόταν μεγάλη θεολογική συζήτηση για την θεότητα του Χριστού, είχε δε προηγηθεί η σύγκληση της Α' Οικουμενικής Συνόδου, και υπήρξαν διάφοροι Επίσκοποι που αντιτάχθηκαν στις αποφάσεις της. Ο Μέγας Βασίλειος με την εμπειρική γνώση που απέκτησε, με τα χαρίσματα που τον διέκριναν, με τα ηγετικά προσόντα που διέθετε ήταν ο πνευματικός ηγέτης, που αναγνωρίστηκε ακόμη και από τους εχθρούς του, και κατόρθωσε να επιβάλει την ορθόδοξη διδασκαλία για την θεότητα του Χριστού και την θεότητα του Αγίου Πνεύματος, αποφεύγοντας διάφορες ακρότητες και φανατισμούς. Έτσι, επιτέλεσε ένα μεγάλο οικουμενικό έργο και συντόνιζε τον αγώνα για την επικράτηση των ορθοδόξων απόψεων. Η Β Οικουμενική Σύνοδος που συνεκλήθη δύο χρόνια μετά την κοίμησή του, το έτος 381 μ.Χ. βασίσθηκε στην δική του θεολογική διδασκαλία, όπως και στην διδασκαλία του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου.

Όλα αυτά δείχνουν ότι ο Μέγας Βασίλειος υπήρξε ένας αληθινός Επίσκοπος της Εκκλησίας του Χριστού. Αυτό φαίνεται από το ότι είχε ορθόδοξες προϋποθέσεις, τις οποίες απέκτησε μέσα από την ασκητική και ησυχαστική ζωή της Εκκλησίας, δηλαδή δεν ήταν ένας Επίσκοπος που παρέμεινε μόνο στην εξωτερική λάμψη του επισκοπικού βαθμού. Έπειτα, ήταν ένας εμπνευσμένος πνευματικός καθοδηγός, ένας ολοκληρωμένος ποιμήν στην Εκκλησία της Καισαρείας της Καππαδοκίας, τρέφοντας το ποίμνιό του με τον προφητικό, ευαγγελικό, αποστολικό και πατερικό λόγο.

Επομένως, στον Μέγα Βασίλειο συνδυάζονται στενά και άρρηκτα η ησυχαστική παράδοση με την ποιμαντική δράση και την εμπειρική θεολογία. Τα τρία αυτά γνωρίσματα (ησυχαστής, επίσκοπος και θεολόγος) τον κατέστησαν μεγάλο Οικουμενικό Πάτερα, που δείχνει ποιός είναι αληθινός ησυχαστής, εμπνευσμένος ποιμένας και εμπειρικός θεολόγος. Γι' αυτό ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος έγραψε γι' αυτόν: «Βροντή σείο λόγος, αστραπή δε βίος», δηλαδή «ο λόγος σου ήταν βροντή και αστραπή βίος».

Τέτοιους πνευματικούς πατέρας χρειαζόμαστε σήμερα, σε αυτήν την συγκεχυμένη εποχή του συγκρητισμού, του μεταμοντερνισμού, της μεταπατερικότητας, που γίνεται διάσπαση μεταξύ θεσμού και χαρίσματος, και ακούγονται διάφοροι λόγοι ξένοι και αλλότριοι προς την ορθόδοξη παράδοση, κατά την οποία εποχή η εκκοσμίκευση υπονομεύει την όλη εκκλησιαστική ζωή. Όλοι πρέπει να αγωνιζόμαστε να είμαστε μιμητές τέτοιων αγίων ανθρώπων, για την δόξα του Θεού και την εύκλεια της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Να έχουμε τις πρεσβείες του μεγάλου αυτού Πατρός της Εκκλησίας μας.

Με πατρικές ευχές

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

+ Ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ ΙΕΡΟΘΕΟΣ